

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

11 жовтня 2016 р.

Київ

№ 456-р

Про перевірку рішення
у справі № 01-02-50/92-2015

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання державного уповноваженого Комітету від 08.12.2015 № 8-01/8693/458-зв та відповідні матеріали,

ВСТАНОВИВ:

До Комітету надійшла заява комунального підприємства «Кременчукводоканал» Кременчуцької міської ради Полтавської області (далі – КП «Кременчукводоканал», Заявник, Підприємство) від 22.09.2015 № 7659 (zareestrovana в Комітеті 29.09.2015 за № 8-01/8693) (далі – Заява) про перевірку рішення адміністративної колегії Полтавського обласного територіального відділення Комітету (далі – територіальне відділення) від 08.09.2015 № 01/136-рш (далі – Рішення) у справі № 01-02-50/92-2015.

У Рішенні адміністративна колегія територіального відділення постановила:

«1. Визнати, що за результатами діяльності з 30.05.2014 року по 31.12.2014 року та у період з 01.01.2015 року по даний час комунальне підприємство «Кременчукводоканал» Кременчуцької міської ради займає монопольне (домінуюче) становище на ринку постачання неочищеної (технічної) води в територіальних межах м. Кременчук та с. Омельник Кременчуцького району Полтавської області в межах діючих мереж КП «Кременчукводоканал», з часткою на цьому ринку 100%.

2. Визнати дії комунального підприємства «Кременчукводоканал» Кременчуцької міської ради щодо застосування різних цін до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання без об'єктивно виправданих на те причин, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та пунктом 2 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку постачання неочищеної (технічної) води в територіальних межах м. Кременчук та с. Омельник Кременчуцького району Полтавської області в межах діючих мереж КП «Кременчукводоканал», шляхом застосування різних цін до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання без об'єктивно виправданих на те причин.

3. За порушення законодавства про захист економічної конкуренції та зазначене у пункті 2 цього рішення, накласти на комунальне підприємство «Кременчукводоканал» Кременчуцької міської ради штраф у розмірі **68000,00 (шістдесят вісім тисяч) грн.**, що становить 4000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

Розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 09.10.2015 № 06/175-р Заяву прийнято до розгляду.

У Заяві КП «Кременчукводоканал» зокрема, зазначає, що не може погодитись з Рішенням, оскільки вважає, що воно постановлено при неповному з'ясуванні обставин справи та невірному застосуванні норм матеріального права.

Так, зокрема, КП «Кременчукводоканал» у Заяві зазначає, що службові особи територіального відділення не звернули уваги на те, що саме по собі застосування різних цін не є зловживанням монопольним становищем, навіть якщо вважати, що таке становище Підприємство займає.

Крім цього, КП «Кременчукводоканал» у Заяві зазначає, що в Рішенні невірно визначено товар та товарні межі ринку, при цьому останні штучно обмежені ринком постачання неочищеної води в межах діючих мереж КП «Кременчукводоканал» та зроблено висновок про частку на ринку Підприємства 100 відсотків. Зокрема, КП «Кременчукводоканал» у Заяві зазначає про свою незгоду з визначенням територіальним відділенням товарних меж ринку. Так, Заявник вважає, що товарними межами ринку є неочищена (технічна) вода, а не послуги з постачання неочищеної (технічної) води, а також те, що ПАТ «Полтаваобленерго» може отримувати для своїх потреб послуги постачання неочищеної (технічної) води з інших джерел, зокрема закуповувати їх у ПАТ «Укртатнафта».

У зв'язку із зазначеним, КП «Кременчукводоканал» просить скасувати Рішення та направити справу на новий розгляд.

На підставі аналізу Рішення, матеріалів справи № 01-02-50/92-2015 встановлено наступне.

Становище КП «Кременчукводоканал» на ринку постачання неочищеної (технічної) води в територіальних межах м. Кременчук та с. Омельник Кременчуцького району Полтавської області в межах діючих мереж КП «Кременчукводоканал», визначалось адміністративною колегією територіального відділення відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженій розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, та зареєстрованій в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 № 317/6605 (далі – Методика).

Методика встановлює порядок визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, що може включати в себе, зокрема, такі дії: встановлення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, визначення товарних, територіальних (географічних) та часових меж ринку, визначення обсягів товару, що обертається на ринку, розрахунок часток суб'єктів господарювання на ринку тощо.

Відповідно до пункту 1.3 Методики, ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція. Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого. Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) за показниками взаємозамінності, окремими з яких є наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи), відсутність суттєвої різниці в цінах, подібність якісних показників, взаємозамінність товарів з точки зору їх виробництва (пункт 5.1 Методики).

Відповідно до пункту 3.1. Методики об'єктом аналізу визначено КП «Кременчукводоканал», що здійснює діяльність на ринку надання послуг з постачання неочищеної (технічної) води та конкретний товар (продукція, роботи, послуги) – послуга з постачання неочищеної (технічної) води споживачам.

За інформацією, отриманою територіальним відділенням:

технічна вода – неочищена або частково очищена вода з системи централізованого водопостачання, яка реалізується Підприємством окремо та яка за своєю якістю не відповідає

нормативним вимогам до питної води і використовується споживачами для технологічних або господарсько-побутових потреб;

питна вода – це вода, в якій бактеріологічні, органолептичні показники та показники токсичних хімічних речовин перебувають в межах норм питного водопостачання.

Відповідно до Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» вода питна – харчовий продукт, придатний для споживання людиною.

КП «Кременчукводоканал» здійснює діяльність на ринку централізованого водопостачання в територіальних межах м. Кременчук та с. Омельник Кременчуцького району Полтавської області в межах діючих мереж КП «Кременчукводоканал».

Як встановлено адміністративною колегією територіального відділення, КП «Кременчукводоканал» надає послуги з постачання неочищеної (технічної) води на підставі договорів на послуги постачання неочищеної (технічної) води, укладених із споживачами – суб'єктами господарювання.

Предметом договорів, укладених із споживачами, є надання КП «Кременчукводоканал» споживачу послуги постачання неочищеної (технічної) води, а не купівля-продаж технічної води як товару без здійснення її постачання та транспортування. Споживач зобов'язується розрахуватись за наведені послуги на умовах, які визначені цим договором та чинним законодавством України. Точкою передачі послуги постачання неочищеної (технічної) води є межа балансової належності мереж.

КП «Кременчукводоканал» також використовує технічну (неочищену) воду в своїй господарській діяльності для виробництва питної води в основних технологічних процесах згідно дозволу на спеціальне водокористування.

При цьому, за інформацією КП «Кременчукводоканал» (лист від 06.08.2015 № 23/6601) на балансі КП «Кременчукводоканал» знаходяться інженерні мережі і споруди водопостачання та водовідведення (насосні станції, водогін, тощо), тобто Підприємство фактично здійснює постачання цієї води до споживача.

Листом від 06.10.2015 № 01/4799 територіальне відділення повідомило, що: *«За інформацією КП «Кременчукводоканал» (лист від 06.08.2015 № 23/6601, вх. № 01/5030 від 10.08.2015) забір води підприємством здійснюється з Кременчуцького водосховища та після грубої очистки з використанням мікрофільтрів, які знаходяться на території насосної станції №2 Власівського водозабору подається трьома водогонами (залізобетонний Д-1200 мм рік будівництва 1985, довжиною 12475 м та 2 сталевих Д-1100 мм рік будівництва 1972 загальною довжиною 28724 м, в т.ч. від ВОС та ТЕЦ 2 водогони Д-1100 мм по 1800 м) на водоочисну станцію та далі двома сталевими водогонами Д-1100 на ТЕЦ та інші підприємства північного промислового вузла.*

Забір води з Кременчуцького водосховища для постачання неочищеної (технічної) води, в т.ч. для ПАТ «Полтаваобленерго», здійснюється на підставі Дозволу на спеціальне водокористування.

Враховуючи вищенаведене, КП «Кременчукводоканал» протягом 2014-2015 років фактично постачало неочищену (технічну) воду споживачам та виставляло рахунки за надані послуги споживачам.».

Розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг від 27.06.2014 № 73 «Про встановлення вимог щодо провадження інших, крім ліцензованих, видів діяльності Комунальному підприємству «Кременчукводоканал» Кременчуцької міської ради» встановлено, зокрема, вимоги щодо недопущення зловживання монопольним становищем при провадженні інших, крім ліцензованих, видів діяльності (перелік цих видів діяльності наведено у вказаному розпорядженні), серед яких, зокрема, забір, очищення та постачання води (надання послуг реалізації неочищеної води).

Як встановлено в ході розгляду справи № 01-02-50/92-2015, перехід споживачів на отримання послуги з постачання холодної (питної) води для споживачів за тарифом, як за послугу з постачання холодної (питної) води, замість неочищеної (технічної) води, збільшить витрати споживачів внаслідок більшого тарифу на постачання холодної (питної) води (вартість 1 м³ питної води становить 7,88 грн з ПДВ) ніж тариф на постачання неочищеної (технічної) води (1,69 грн з ПДВ).

В свою чергу, перехід споживачів на самостійний забір води з водоносних горизонтів або від інших суб'єктів господарювання потребує отримання дозвільних документів; побудови відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.

Територіальним відділенням здійснено дослідження питання можливості переходу споживачів цієї послуги на споживання послуги з постачання питної води, яка, на думку Заявника, є взаємозамінною з послугою постачання неочищеної (технічної) води. За результатами опитування споживачів встановлено, що вказані послуги не можуть бути взаємозамінними між собою з огляду на технологічні процеси кожного із споживачів, та з огляду на економічну недоцільність (вартість послуг з постачання питної води майже в двічі дорожче, ніж послуг з постачання неочищеної (технічної) води).

Отже, отримання послуги з постачання холодної (питної) води не є взаємозамінним товаром з огляду на умови отримання послуг постачання неочищеної (технічної) води.

При цьому, і для отримання споживачами технічної води як товару, про що зазначає КП «Кременчукводоканал», і для отримання споживачами послуги з постачання неочищеної (технічної) води необхідна відповідна інфраструктура, власником якої є Заявник.

Отже, суб'єкт господарювання (у даному випадку КП «Кременчукводоканал»), який здійснює централізоване водопостачання (незважаючи на, те якої саме води: питної чи технічної) є таким, що займає монопольне (домінуюче) становище в територіальних (географічних) межах певного населеного пункту, де розташовані діючі мережі такого підприємства, якими здійснюється транспортування водного ресурсу.

Разом з тим, в Рішенні відсутня інформація про дослідження адміністративною колегією територіального відділення питання щодо переліку всіх суб'єктів господарювання, які можуть надавати та надають послуги з постачання неочищеної (технічної) води у м. Кременчук та с. Омельник Полтавської області та можливості чи неможливості споживачів послуги з постачання неочищеної (технічної) води, яку надає Заявник, отримати (купити) її у інших суб'єктів господарювання, які можуть надавати цю послугу.

Згідно з Рішенням, провадження у справі № 01-02-50/92-2015 було розпочато за результатами розгляду заяви публічного акціонерного товариства «Полтаваобленерго» (далі – ПАТ «Полтаваобленерго») (вх. № 01/34 від 20.07.2015) щодо можливої наявності ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку КП «Кременчукводоканал» щодо припинення постачання неочищеної (технічної) води Кременчуцькій ТЕЦ (філії ПАТ «Полтаваобленерго») з 30.09.2015.

При цьому до територіального відділення не надходили заяви (скарги) від суб'єктів господарювання (споживачів послуг з постачання неочищеної (технічної) води) щодо того, що їх права порушуються через встановлення (за висновками адміністративної колегії територіального відділення) різних цін щодо рівнозначних умов постачання.

Відповідно до Рішення адміністративною колегією територіального відділення рівнозначними визнано такі умови договорів:

- договори із споживачами мають один і той самий предмет договору, а саме надання споживачу послуги з постачання неочищеної (технічної) води;
- договори із споживачами мають однаковий режим надання послуг з постачання неочищеної (технічної) води.

Цей висновок адміністративною колегією територіального відділення зроблено при неповному з'ясуванні умов надання послуг за договорами із споживачами, зокрема, адміністративною колегією територіального відділення не було досліджено питання щодо обсягів споживання таких послуг кожним із споживачів. У Рішенні не зазначено, в чому полягає однаковість режимів надання послуг.

Адміністративною колегією територіального відділення у справі № 01-02-50/92-2015 здійснено аналіз умов договорів на надання послуг з постачання неочищеної (технічної) води, укладених між КП «Кременчукводоканал» та 7 споживачами, та базових розрахунків вартості таких послуг для ПАТ «Полтаваобленерго», які є додатками до цих договорів, та базових розрахунків вартості послуг з постачання неочищеної (технічної) води для інших споживачів.

За результатами аналізу умов вказаних договорів, адміністративна колегія територіального відділення встановила, що ці договори відрізняються тарифами на оплату послуг з постачання неочищеної (технічної) води. Так, КП «Кременчукводоканал» встановило для ПАТ «Полтаваобленерго» тариф на оплату вказаних послуг у розмірі 1,57 грн/м³ (з ПДВ), а для решти шести споживачів вартість надання цієї ж послуги – 2,05 грн/м³ (з ПДВ).

Як вказує адміністративна колегія територіального відділення у Рішенні: *«Листом від 06.08.2015 року № 23/6601 (вх. № 01/5030 від 10.08.2015 р.) КП «Кременчукводоканал» повідомив територіальне відділення Комітету, що тариф на послуги з постачання неочищеної (технічної) води розраховувався фахівцями КП «Кременчукводоканал».*

Копій відповідних підтверджуючих документів (калькуляцій розрахунку тарифу, листів – звернень, наказів, рішень чи постанов уповноважених органів державної влади та місцевого самоврядування) до територіального відділення Комітету не надано.

Не надано також до територіального відділення Комітету обґрунтованих причин та пояснень застосування різних цін до договорів на надання послуг постачання неочищеної (технічної) води».

Як зазначено у Рішенні, КП «Кременчукводоканал» здійснює базовий розрахунок вартості послуг з постачання неочищеної (технічної) води, аналіз якого свідчить про те, що різницею в тарифах на ці послуги є розмір «Розрахункового прибутку». Для ПАТ «Полтаваобленерго» він складає 0,118 грн/м³, а для решти споживачів – 0,520 грн/м³.

У Заяві КП «Кременчукводоканал» звертає увагу на те, що ПАТ «Полтаваобленерго» отримало від нього «істотну знижку» за вимогою органу місцевого самоврядування.

Однак в Рішенні відсутня інформація щодо наявності на Підприємстві системи знижок за певними вибраними ним критеріями, наприклад за обсягами закупівлі послуг, а також підтвердження або спростування твердження КП «Кременчукводоканал» щодо вимог органу місцевого самоврядування надання ПАТ «Полтаваобленерго» такої «істотної знижки».

Отже, Рішення адміністративною колегією територіального відділення прийнято при неповному з'ясуванні обставин, які мають значення для справи.

Відповідно до частини першої статті 59 Закону України «Про захист економічної конкуренції» неповне з'ясування обставин, які мають значення для справи, є підставою для зміни, скасування чи визнання недійсним рішення.

На подання від 08.12.2015 № 8-01/8693/458-зв про перевірку Рішення від КП «Кременчукводоканал» зауважень та пропозицій не надійшло.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 57 і 59 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 45 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Рішення адміністративної колегії Полтавського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 08.09.2015 № 01/136-рш у справі № 01-02-50/92-2015 скасувати і направити зазначену справу на новий розгляд.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ